

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בפני כב' השופט רון סוקול, סגן נשיא

- העותרים
- HDI GLOBAL ANTWERP .1
Borecelik Celik Sanayi Ticaret A.S .2
TOFAS TURK OTOMOBIL FAB AS .3
YOCEL BORU VE PROFIL ENDUSTRI AS .4
ARCELOR MITTAL RZK .5
CELIKSERVICE MERK SANAYI TICRATET
AS
ARCELOR MITTAL FLAT CARBON .6
EUROPE S.A
ARCELLOR MITAL GROUP CO. .7
ARCELOR MITTAL DUNKIRK
ARCELOR MITTAL LOGISTICS .8
BELGUIM NV
ARCELOR MITTAL ATLANTIQUOUE .9
LORRAINE
BAMESA CELIK .10
11. יואב הריס
ע"י עו"ד ג' הריס

נגד

- המשיבות
1. מדינת ישראל
ע"י עו"ד ס' משלב- מוקלד מפרקליטות מחוז חיפה
2. האנייה DIANA באמצעות בעלת האנייה " MS
SCHIFFAHRITSGESSELLSCHAFT" METIS
mbh
ע"י עו"ד ר' כהן

פסק דין

1. ביום 16/1/2018 הגיעה האנייה "דיאנה" לנמל חיפה כשעל סיפונה גלילי פלדה. האנייה עגנה במימי הנמל והמתונה לתורה להיכנס לרציף ולפרוק את המטען אשר הובילה. ביום 18/1/2018 החלה להתפתח סערה, הרוחות התחזקו והים סער. הרוחות העזות והים הסוער סחפו את האנייה שהטלטה בתחומי מפרץ חיפה עד שביום 19/1/2018 פגעה האנייה בחוף הים, בסמוך לקריית חיים, ונותרה תקועה על הקרקעית.

2. בעקבות האירוע הוגשו כנגד האנייה תביעות שונות. בין היתר הוגשה על ידי העותרות 1 – 10 תביעת חפצא לפיצויים בשל נזקים שנגרמו למטענים שהיו על סיפון האנייה. ההליכים בתביעה זו עוכבו והמחלוקות הועברו להכרעה בבוררות המתנהלת בלונדון.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

3. בבקשה המונחת להכרעתי כעת מבקשים העותרים, בעלות הזכויות במטענים ובא כוחן, להורות לרשות הספנות והנמלים אשר חקרה את האירוע, למסור לידיהם מסמכים שנאספו במהלך החקירה, והדרושים להם לטענתם לצורך ניהול הליכי הבוררות.

4. ההכרעה מתמקדת במספר סוגיות מרכזיות; האם לעותרות, שאינן תושבות ישראל, זכות לקבל מידע מהרשות על פי חוק חופש המידע, תשנ"ח - 1998; האם יש חשש שמא מסירת המידע המבוקש תפגע בצדדים שלישיים; והאם ניתן לעגן את הזכות לקבלת המידע בהוראת חוק הבוררות, תשכ"ח - 1968. ככל שייקבע כי לעותרות אין זכות, תידרש הכרעה בשאלת זכותו של בא כוחן של העותרות, שהוא אזרח ותושב ישראל, לעיין במידע.

רקע

5. האנייה דיאנה יצאה ביום 2/1/2018 מנמל דנקירק שבצרפת כשעליה מטען של גילי פלדה המיועדים ללקוחות בישראל וללקוחות בטורקיה. האנייה הגיעה לחופי ישראל, למפרץ חיפה, ביום 16/1/2018 והמתינה להיכנס לנמל על מנת לפרוק את גילי הפלדה ללקוחות בישראל. מנמל חיפה הייתה האנייה צפויה להמשיך במסעה לטורקיה ולפרוק שם את גילי הפלדה למזמינות, הן העותרות 1 - 10 (להלן: העותרות). האנייה עגנה באזור עגינה שמחוץ לרציפי הנמל. ביום 18/1/2018 החלה להתפתח סערה בים, הרוחות התחזקו וגובה הגלים עלה. האנייה החלה להיסחף, חגה במים בחוסר שליטה עד שביום 19/1/2018 התקרבה לחוף ונחבטה בסלעים ובקרקעית הים. האנייה נעצרה ונתקעה על החוף בקרבת שכונת קריית חיים שבחיפה (להלן: האירוע).

6. כתוצאה מהאירוע נגרמו נזקים לאנייה ולמטענים שעל סיפונה, מים ודלקים חדרו לאזור המטענים והאנייה נותרה "תקועה בקרקעית הים" במשך ימים רבים עד חילוץ. בטרם חילוץ האנייה היה צורך בפריקת המטענים באמצעות דוברות, והעברתם לרציפי הנמל, שם אוחסנו המטענים שיועדו להגיע לטורקיה, עד שלבסוף הוטענו על אנייה אחרת.

7. בעקבות האירוע, הוגשו כנגד האנייה ובעליה תביעות שונות לבית המשפט לימאות. כך בתיק 2737-02-18 הוגשו תביעות חפצא על ידי מקבלי המטען מישראל ועל ידי חברות ביטוח שביטחו את המטען. במסגרת הליכים אלו גם הוגשה ביום 1/2/2018 בקשה למעצרה של האנייה, וצו מעצר ניתן בו ביום. העותרות בתיק זה, הגישו במסגרת התביעה האמורה מודעת אזהרה כנגד שחרור האנייה (Caveat Release), וביום 16/2/2018 הגישו גם הן תביעת חפצא כנגד האנייה (תיק 36552-02-18) (להלן: תביעת החפצא).

8. בתוספת תביעת החפצא טענו העותרות כי בשל האירוע, נגרם נזק למטען שהיה על סיפון האנייה, העותרות נאלצו לשאת בהוצאות ההצלה (Salvage) של המטען, בהוצאות אחסנתו בישראל ובהוצאות ההובלה לטורקיה. כן נטען כי נגרמו לעותרות הפסדים ונזקים בשל העיכוב. בכתב התביעה נטען לנזק בסך של 13,395,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

9. במקביל, ובשים לב לכך שהאירוע אירע בתחומי נמל חיפה, מינה מנהל רשות הספנות צוות שיחקור את נסיבות האירוע. עם תום החקירה הגיש הצוות דו"ח חקירה למנהל רשות הספנות (דו"ח מס' 1/2018 שהעתקו צורף כנספח א' לעתירה).

10. לאחר חילוצה של האנייה וטרם שחרורה, הוגשו על ידי העותרות בקשות שונות במסגרת תביעת החפצא ותיק 18-02-2737 שעניינן איסוף מידע על נסיבות האירוע ועריכת חקירות מוקדמות. בין היתר התבקשה חקירת המהנדס הראשי (Chief Engineer) ועריכת סיור באנייה. בסופו של יום, במקום חקירה ניתן תצהיר של המהנדס הראשי ונמסרו תשובות לשאלות שהופנו אליו. כן ניתנו הוראות לבדיקת האנייה (ראו ההחלטות שצורפו, נספחים ח'-יא' לעתירה).

11. במסגרת תביעת החפצא, התברר כי בשטרי המטען על פיהם בוצעה ההובלה של מטעני הפלדה, נכללה הוראה המפנה להסכמי החכירה של האנייה שבהם מופיעה הסכמה על העברת כל המחלוקות שיתעוררו בין הצדדים להכרעה בבוררות שתתקיים בלונדון. לאחר מספר בקשות ודיונים הושגה הסכמה וההליכים בתביעת החפצא עוכבו על פי סעיף 5 לחוק הבוררות. אין חולק כי הליכי הבוררות החלו להתנהל בפני הבוררים.

העתירה

12. לצורך הליכי הבוררות, ביקשו העותרות לקבל לעיון את דו"ח חקירת האירוע שנערך עבור מנהל רשות הספנות, וכן מסמכים שונים שנאספו על ידי צוות החקירה. הבקשה הוגשה על פי חוק חופש המידע. בתשובה מיום 5/12/2018 נמסר לבא כוח העותרות כי בטרם העברת המידע מתבקשת עמדתם של צדדים שלישיים שעלולים להיפגע ממסירת המידע (נספח כ' לעתירה). בסופו של יום, העביר מנהל רשות הספנות לעיון של העותרות רק את דו"ח החקירה שבו הושחרו חלקים שונים (נספחים א' ו-א' לעתירה). הבקשה לעיון בשאר המסמכים והמידע נדחתה (נספח א'1 לעתירה).

13. לאחר שבקשת העותרות נדחתה, הוגשה ביום 28/3/2019 העתירה המקורית בתיק זה. בעתירה זו עתרו המבקשים לקבל מרשות הספנות את דו"ח החקירה המלא, כולל נספחיו, וכן רשימת מסמכים שנאספו על ידי צוות החקירה. הבקשה הוגשה כנגד רשות הספנות וכנגד האנייה ובעליה. לאחר הגשת העתירה הגישו הצדדים הודעה על הסדר דיוני לפיו הבקשה לקבלת מידע תובא לדיון מחדש בפני רשות הספנות והדיון בתיק עוכב (הסדר דיוני הושג ואושר בבקשה מס' 2).

14. ביום 12/8/2019 ניתנה החלטתה המחודשת של רשות הספנות (נספח ב' לעתירה המתוקנת). גם בהחלטה המתוקנת נדחתה בקשת העותרות לעיון במידע המבוקש.

בין הנימוקים שפורטו בהחלטה צוין כי קיים חשש שמא מתן זכות עיון במידע תפגע בזכויות של צדדים שלישיים. הובהר כי הבקשה נשלחה לסוכני האנייה בישראל, אולם לא ניתן היה לאתר את אנשי צוות האנייה, שהם תושבים זרים, ולקבל את עמדתם. בפסקה 5 להחלטה מצוין:

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

מכל מקום, מאחר וקיים חשש בוודאות קרובה לפגיעה, בין היתר, בפרטיותם של אנשי הצוות ובהעדר קבלת הסכמתם הפוזיטיבית למסירת מידע, המסקנה המתחייבת הינה כי הם מתנגדים למסירת המידע. לעניין זה יצויין כי לא ניתן יהיה להשיג את תכלית ההגנה הנדרשת בהשחרת שמותיהם שכן שמות אנשי הצוות, ידועים.

בהחלטה ניתנו נימוקים נוספים, כגון הצורך להגן על תפקודה התקין של הרשות, הגנה על הליכי חקירה ראויים ועל הנכונות לשתף פעולה בחקירות ועוד.

בעקבות החלטת הדחייה הוגשה ביום 3/11/2019 עתירה מתוקנת, היא העתירה המונחת להכרעתי כעת. גם לעתירה המתוקנת צורפו כמשיבים האנייה ובעליה.

15. אקדים את המאוחר ואציין כי בעקבות הדיון שנערך בפניי ביום 4/2/2020, צומצמה עתירת העותרים לקבלת מידע. העותרים מסתפקים כעת אך ורק בקבלת מסמכים מתשדורות ותמלילי RCC (Rescue Coordination Center), כלומר תמלילי השיחות שבין האנייה לבין המרכז לתיאום והצלה ברשות הספנות (להלן: מרכז התיאום). כן עותרים המבקשים לעיין בתצהירים שנגבו ממפעילי מרכז התיאום.

בעקבות הדיון הציגה באת כוח רשות הספנות לעיון בית המשפט את התמלילים ואת תיק החקירה במלואו.

תמצית המחלוקות

16. העותרים טוענים בעתירתם כי הם מבקשים לעיין במסמכים שנאספו בחקירת האירוע לצורך הליך משפטי המתנהל בינם לבין האנייה ובעליה במסגרת הליך הבוררות בלונדון. לטענתם המידע המבוקש הוא מידע גלוי שאין כל עילה למנוע את העיון בו. העותרות טוענות כי אף שהן אינן תושבות ישראל, הן זכאיות לעיון במידע מאחר שמדובר במידע בדבר זכויותיהם בישראל במובן סעיף 12 לחוק חופש המידע. לעותרות זכויות תביעה בגין הנזק שנגרם להן בישראל ולכן עומדת להן גם זכות העיון.

17. נטען כי זכות העיון של העותרים כולם, מבוססת לא רק על זכות העיון הציבורית, אלא גם על האינטרס האישי שלהם במידע. עוד נטען כי אין חשש לפגיעה בפרטיות של מאן דהוא. בנוסף נטען כי דוחות החקירה של כל אירוע ימי מפורסמים בהתאם לאמנות בינלאומיות לכלל הציבור, וזאת ככלי ללימוד והתמודדות עם תאונות ימיות. על כן אין כל עילה למנוע את מסירת המידע לעותרים.

18. העותרים טוענים כי גם על פי חוק הבוררות, מוסמך בית המשפט ליתן סעדי עזר למיניהם, ובהם גם סעדים בדבר זימון עדים ומסירת מסמכים. על כן, כך נטען, על בית המשפט לצוות על המשיבות ליתן להם זכות העיון גם מכוח הוראות חוק הבוררות.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

19. רשות הספנות התנגדה לבקשה כולה, ולאחר צמצום הטענות לעיון רק בתשדורות מרכז התיאום ובתצהירי המפעלים, התמקדה בטענה כי מתן זכות עיון יביא לפגיעה בפרטיותם של המשוחחים ולפגיעה בפרטיותם של מפעילי המרכז שמסרו תצהירים. עוד נטען כי לעותרות 1 - 10 אין זכות עיון הואיל ואינן תושבות ישראל. לטענת המשיבה, המידע המבוקש אינו בבחינת מידע בדבר זכויותיהן של העותרות בישראל. נטען גם כי עו"ד הריס, העותר 11, צורף רק כדי לאפשר לעותרות 1-10 את העיון. לעו"ד הריס אין כל אינטרס אישי במידע המבוקש. לבסוף נטען כי הטענות לעניין הזכות לקבלת סעדים על פי חוק הבוררות אינן רלבנטיות להליך הנוכחי.

20. בעלת האנייה טענה כי דין העתירה לסילוק על הסף מאחר שהזכות לעיון במידע אינה חלה על מידע שנאסף או נוצר במהלך חקירה על פי דין, והפנתה לסעיף 14(א)(8) לחוק חופש המידע. בעלת האנייה הצטרפה לטענות רשות הספנות לפיהן אין לעותרים מעמד לבקש את העיון במידע. גם בעלת האנייה סבורה כי לבית משפט בהליך זה אין סמכות למתן סעדים על פי חוק הבוררות.

דיון והכרעה

21. כפי שיפורט להלן, הגעתי למסקנה כי יש לקבל את הבקשה באופן חלקי, ולקבוע כי לעותרים זכות לעיון בתמלילי השיחות שבין האנייה למרכז התיאום בלבד. לגבי העיון בתצהירים שנגבו ממפעילי מרכז התיאום, העיון ייעשה רק לאחר פנייה לקבלת עמדת המצהירים. את הדיון אפתח בכמה הערות כלליות על הזכות למידע על פי חוק חופש המידע, ולאחר מכן אדון בטענות לעניין מעמד העותרים, ולעניין הסייגים לזכות העיון. לבסוף אבחן את הטענות לגבי הפגיעה בפרטיות של צדדים שלישיים.

חוק חופש המידע

22. חוק חופש המידע פותח בהצהרה כללית חשובה לפיה לכל אזרח ישראלי או תושב זכות לקבל מידע מרשות ציבורית (סעיף 1 לחוק). חוק חופש המידע הרחיב את זכותו של הציבור לקבל מידע מהרשות הציבורית. בעוד שקודם לחוק הוכרה בעיקר זכותו של הציבור לקבלת מידע הנוגע לעניין או אינטרס אישי של המבקש (ראו למשל ע"א 4999/95 Alberici International נ' מדינת ישראל, פ"ד (נ1) 39 (1996); בג"צ 2534/97 ח"כ י"ה ב' נ' פרקליטת המדינה, פ"ד נא(3) 1 (1997), הרי שהחוק הדגיש את זכותו של הציבור לקבל גם מידע ציבורי (ע"א 7024/03 גבע נ' גרמן (6/9/2006); עע"מ 398/07 התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל-רשות המסים, פ"ד סג(1) 284 (2008)).

23. מקובל לציין ארבע הצדקות להכרה בזכות הציבור לקבל מידע; הראשונה, הזכות לחופש המידע הכרחית לשם הגשמת חופש הביטוי; השנייה, הצורך במידע חיוני לשם פיקוח אפקטיבי וביקורת על רשויות השלטון; השלישית, שמירה על אמון הציבור בפעילות הרשות המינהלית; הרביעית, התפיסה ולפיה המידע המצוי בידי הרשות הוא קניינו של הציבור וכי הרשות מחזיקה במידע כנאמן עבור הציבור (ראו ע"א 7024/03 הנ"ל, עע"מ 11120/08 התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל - רשות ההגבלים העסקיים (17/11/2010); עע"מ 5089/16 התנועה למען איכות השלטון

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בישראל נ' בנק ישראל (30/5/2018); עע"מ 3300/11 מדינת ישראל - משרד הביטחון נ' גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע (5/9/2012).

24. עוד אציין כי נהוג להבחין בין מידע ציבורי, מידע שאין למבקש עניין אישי מיוחד בו (להלן: מידע ציבורי), לבין מידע שנוגע לעניינו של המבקש (להלן: מידע פרטי). שיקול הדעת הנוגע לזכות במידע משתנה גם בשים לב לסוג המידע המבוקש, וכפי שנראה להלן הדבר בא לדי ביטוי גם במבחנים השונים לעניין הסייגים לגילוי המידע.

25. חלק מהצדקות אלו רלבנטי בעיקר כאשר מבוקש לקבל מידע ציבורי, וחלקן רלבנטיות גם לבקשה לקבלת מידע פרטי. דומה שההצדקה האחרונה, השמה דגש על העיקרון ולפיו הרשות מחזיקה במידע כנאמן עבור הציבור, מקבלת משנה תוקף במידע פרטי, דהיינו - כאשר למבקש עניין אישי במידע.

26. הזכות למידע, כמו מרבית הזכויות, אינה מוחלטת, ועל כן נקבעו בחוק חופש המידע סייגים שונים שנועדו לאזן בין הזכות למידע לבין אינטרסים מנוגדים. כך למשל עוסק סעיף 8 בדחיית בקשה לקבלת מידע מטעמי יעילות והקצאת משאבים; סעיף 9(א) קובע סוגי מידע שאין למסרם (סעיף 9(א)) וסוגי מידע שבהם יש לרשות שיקול דעת לסרב למסרם (סעיף 9(ב)); סעיף 14 מסייג את תחולת החוק לגבי מידע המצוי אצל גופים המפורטים בו.

זאת ועוד, החוק מייחד את הזכות למידע רק למי שהוא אזרח או תושב ישראל (סעיף 1), ומקנה זכות למידע לאחרים, רק ביחס למידע פרטי המוגדר כמידע בדבר זכויותיו בישראל (סעיף 12 לחוק).

27. גם הסייגים השונים בחוק אינם מוחלטים והחוק מותיר שיקול דעת לרשות, ומעל לכל מותיר שיקול דעת לבית המשפט, להורות גם על מסירת מידע שאין חובה למסרו על פי סעיף 9 לחוק. ודוק, היקף שיקול הדעת המסור לבית המשפט להתערב בהחלטת הרשות ולהורות לה למסור מידע שאין חובה למסרו על פי החוק, עשוי להיות שנוי במחלוקת; האם בית המשפט מפעיל רק אמות מידה לביקורת שיפוטית על סבירות החלטת הרשות, או שמא מוסמך הוא לשים את שיקול דעתו במקום שיקול דעת הרשות ולהחליט במקומה (עע"מ 9135/03 המועצה להשכלה גבוהה נ' הוצאת עיתון הארץ, פ"ד ס(4) 217, 251 (2006); עע"מ 9341/05 התנועה לחופש המידע נ' רשות החברות הממשלתיות, פסקה 29 (19/5/2009); עע"מ 1120/08 הנ"ל) עע"מ 10845/06 שידורי קשת נ. הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, פסקה 64 (11/11/2008); עע"מ 7678/16 דרוקר נ. הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד ראש הממשלה, פסקה 23 (7/8/2017).

28. מלאכת האיזון בין האינטרסים השונים נדרשת גם מקום שבו יש חשש שמא גילוי המידע יפגע בצד שלישי (סעיף 13 לחוק חופש המידע). על כן, נקבע מנגנון שיבטיח כי בטרם מתן החלטה על

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

מסירת מידע שיש בו משום פגיעה בצד שלישי, תינתן לאותו צד שלישי האפשרות להביע עמדתו. גם בית המשפט הדן בעתירה לגילוי מידע על פי סעיף 17 לחוק נדרש לאפשר לצד שלישי שעלול להיפגע ממסירת המידע, להביע עמדתו (סעיף 17(ג)) (ראו גם ע"מ 10014/16 יש דין - ארגון מתנדבים לזכויות אדם נ' המינהל האזרחי איר"ש (16/5/2019); ע"מ 49/16 רגב נ' דרוקר (10/2/2016); ע"מ 2975/15 הוצאת עיתון 'הארץ' נ' משרד החוק (6/6/2016)).

מעמדן של העותרות לקבלת מידע

29. השאלה הראשונה שבה יש לדון היא האם לעותרות 1 - 10, מקבלות המטענים, עומדת הזכות לקבל מידע מרשות הספנות בנוגע לחקירת האירוע. העותרות כולן הן חברות זרות שאינן תושבות ישראל, וכאמור סעיף 1 לחוק חופש המידע, מעניק את הזכות למידע רק לתושב או אזרח ישראל.

בצד הוראה זו המגבילה את הזכות למידע רק לתושב או אזרח ישראל, מצויה הוראת סעיף 12 לחוק חופש המידע הקובעת:

הוראות חוק זה יחולו גם על מבקש מידע שאינו אזרח ישראלי או תושב, לגבי מידע בדבר זכויותיו בישראל.

30. הגבלת הזכות למידע לאזרח ותושב ישראל ניתנת להבנה ככל שמדובר בזכות העיון במידע ציבורי שלמבקש אין בו עניין אישי. מרבית ההצדקות שפורטו, להענקת זכות לחופש מידע, עוסקות במידע הציבורי. ישנו אינטרס לגיטימי שלא להטיל על הרשויות בישראל חובה למסור מידע בעניין ציבורי לכל אדם. ככל שרואים בזכות למידע כזכות הדרושה לשם מימוש זכויות חוקתיות, כגון חופש הביטוי, או לשם פיקוח ובקרה על הרשות המינהלית, ושמירת אמון הציבור ברשות המינהלית, קל להבין מדוע די במתן זכות לאזרחי ותושבי הארץ, שעל זכויותיהם החוקתיות מבקש המחוקק להגן (ראו סקירה של הזכות החוקתית למידע במדינות שונות במאמרים של י" רבין ור' פלד, הזכות החוקתית לקבל מידע, ספר דליה דורנר, 463 (תשס"ט)). כך גם ניתן להסביר כי ההצדקה הקניינית, דהיינו הטענה כי הרשות המחזיקה במידע עושה זאת כנאמנה של הציבור בישראל, שהוא בעל הקניין במידע, והוא אשר מממן את פעילות הרשות בתשלומי המס וכדומה.

31. עם זאת, הצדקות קנייניות או חוקתיות אלו אינן יכולות להצדיק הימנעות ממסירת מידע לאדם זר, בכל הנוגע למידע אישי שלו או מידע על זכויותיו וקניינו בישראל. כאשר מדובר במידע על עניינו של אדם זר, הרי שגם הוא יכול להיכלל בגדר בעלי זכות הקניין במידע ובגדר הנהנים מהחזקת המידע בנאמנות על ידי הרשות (ראו גם י" רבין ור' פלד הנ"ל, עמ' 508).

32. ההכרה בכך שלאדם זר עשויה להיות זכות לקבל מידע מהרשות ביחס למידע הנוגע ל"זכויותיו בישראל", כמוגדר בסעיף 12 לחוק חופש המידע, מחייבת אותנו לברר מהו מידע בדבר זכויותיו של המבקש בישראל. פירוש הביטוי "בדבר זכויותיו בישראל" צריך להתפרש על פי העקרונות העומדים בבסיס הזכות למידע וההצדקות להענקת הזכות למידע שפורטו לעיל.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

33. במסגרת זו דומני כי ראוי לתת לביטוי "בדבר זכויותיו בישראל" פירוש רחב. בהתאם ייכלל במידע זה מידע אודות המבקש עצמו, מידע שנאסף על ידי הרשויות בנוגע למעשיו בישראל, מידע על נכסים של המבקש המוחזקים או שהיו מוחזקים על ידו בישראל וכיוצא בזה. כך למשל ברי כי אדם זר יהיה זכאי למידע שנאסף עליו בישראל ושבעטיו נשללה זכותו להיכנס לישראל או הוטלו עליו מגבלות כלשהן לגבי פעולותיו בישראל (ראו למשל ההערה בבג"צ 490/15 טביה נ. משטרת ישראל (23/6/2015)).

34. דומה כי גם מקום שבו נאסף מידע על נכסיו וזכויותיו של אדם זר בישראל, עומדת לאותו אדם הזכות לקבל את המידע, בגדרה של הוראת סעיף 12 לחוק חופש המידע. הביטוי "מידע בדבר זכויותיו בישראל" כולל בחובו לא רק מידע אישי אלא גם מידע בנוגע לנכסים או זכויות שיש לו בישראל, או שהיו לו בישראל במועד איסוף המידע, לרבות מידע הנוגע לזכויות תביעה שנולדו ונצמחו עת היה המבקש בישראל או מידע שנאסף בקשר לתביעה הנוגעת לנכסיו כאשר היה בישראל (ראו הערותיו של פרופ' ז' סגל בספרו הזכות לדעת באור חוק חופש המידע, 227 (2000), הסבור שיש לפרש את הוראת סעיף 12 באופן רחב, וכן "רובין ור' פלד הנ"ל, עמ' 508-509).

35. ולענייננו, העותרות מבקשות מידע שנאסף בישראל בנוגע לאירוע נזק ימי שהתרחש במים הטריטוריאליים של ישראל בשטח נמל חיפה. מדובר במידע שנאסף בעניין הגורמים לנזק שנגרם לאנייה ומטעני הפלדה שהיו על סיפון האנייה דיאנה, כלומר גם בנוגע לרכוש של העותרות. מדובר במידע בנוגע לזכויות התביעה של העותרות, זכויות שנולדו וקמו בישראל בשל אירוע שהתרחש בישראל. עילת התביעה בשל הנזק למטען נולדה בישראל בעת קרות האירוע, כלומר מדובר בזכויות תביעה בישראל.

36. ראוי להזכיר כי חקירת האירוע על ידי רשות הספנות התקיימה במקביל להגשת מודעת האזהרה על ידי העותרות, ולאחר מכן הגשת תביעת החפצא על ידן לבית המשפט לימאות בחיפה. רק בשל סעיף בוררות שנקבע בהסכמי החכירה של האנייה, הועבר הדיון בתביעת החפצא לבוררות בלונדון, שכן לא הייתה מחלוקת בעניין סמכותו הטריטוריאלית של בית המשפט לדון בתביעת החפצא. ברי שאם העותרות היו ממשיכות להתדיין בארץ, היה להן מעמד לקבל לעיון מידע שנאסף על ידי הרשות ואשר היה דרוש להן למימוש זכויות התביעה שלהן בישראל (בכפוף כמובן לסייגים לזכות העיון). העברת הדיון ללונדון אינה צריכה לפגוע בזכותן לעיון במידע שנאסף הדרוש למימוש הזכויות שנולדו בישראל.

37. על כן, יש לדחות את טענות המשיבות ולקבוע כי העובדה שהעותרות אינן תושבות ישראל אינה שוללת את זכותן לבקש מידע מכוח הוראת סעיף 12 לחוק חופש המידע.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

38. אעיר כי חוק חופש המידע קובע הוראות בדבר זכות הציבור לקבל מידע המצוי בידי הרשות הציבורית. עם זאת, החוק אינו שולל אפשרות לבסס את הזכות למידע על אדנים אחרים (ראו יי זמיר, הסמכות המינהלית כרד ב', 1263 (מהדורה שנייה - 2011)). בין היתר ניתן למצוא עיגון לזכות למידע בהלכה הפסוקה אשר קבעה עוד טרם חקיקת חוק חופש המידע, את הזכות למידע פרטי בעניינו של מבקש (ראו בג"ץ 337/66 עזבון פיטל נ' ועדת השומה שליד עיריית חולון, פ"ד כא(1) 69 (1967); ע"א 6926/93 מספנות ישראל בע"מ נ' חברת חשמל בע"מ, פ"ד מח(3) 749 (1994); בג"ץ 7805/00 אלוני נ' מבקרת עיריית ירושלים, פ"ד נו(4) 577 (2003)). בהתאם נפסק, גם לאחר חקיקת חוק חופש המידע, כי אדם זכאי לקבל מידע בעניינו, אף אם המידע אינו נכלל בגדר המידע הכלול בחוק חופש המידע. כך למשל בע"א 10271/02 פריד נ. משטרת ישראל, פ"ד סב(1) 106 (2006) נאמר כי "זכותו של אדם לעיין בכל החומר המצוי בידי הרשות הנוגעת לעניינו הנה אחד מכללי היסוד במשפט המנהלי הישראלי" (שם, פסקה 6). בהתאם נקבע שם כי לאזרח זכות עיון גם במידע שאין חובה למסרו מכוח חוק חופש המידע.

39. המסקנה ולפיה לעותרות מעמד לקבל מידע מהרשות מייתרת את הדיון בשאלה האם צירופו של בא כוח העותרות כמבקש נוסף של המידע, הוא פגום אם לאו. אזכיר רק כי בא כוח העותרות אינו יכול לסמוך על זכות עיון פרטית בנוגע למידע שנאסף בעניינו, אלא יכול לבסס את הבקשה רק על זכות העיון הציבורית ולכאורה זכות עיון שכזו עומדת גם לו.

המידע המבוקש

40. כאמור, העותרים צמצמו את עתירתם לקבלת תמלילי השיחות שבין מרכז התיאום לבין האנייה ולעדויות שנגבו ממפעילי המרכז לתיאום.

בתשובות המשיבים נזכרו טענות שונות המצדיקות הימנעות ממסירת המידע שנאסף. רשות הספנות התייחסה במכתבה מיום 2/6/2019 לסעיף 14(א)(8) לחוק חופש המידע המחריג מתחולת החוק רשימה של גופים ומידע שנאסף על ידם ובין היתר מחריג "כל גוף או רשות שיש להם סמכות חקירה על פי דין, לגבי מידע שנאסף או שנוצר לצורכי חקירה ולגבי מידע מודיעיני". בתשובה לעתירה לא חזרה הרשות על הוראת סעיף זה והסתפקה בטענה כי מכוח סעיפים 9(ב)(1) ו-9(ב)(7) לא חלה עליה חובה למסור את המידע.

סעיף 9(ב)(1) קובע כי אין חובה למסור "מידע אשר גילוי עלול לשבש את התפקוד התקין של הרשות הציבורית או את יכולתה לבצע את תפקידיה", וסעיף 9(ב)(7) קובע כי אין חובה למסור "מידע שהגיע לידי הרשות הציבורית שאי-גילוי היה תנאי למסירתו, או שגילוי עלול לפגוע בהמשך קבלת המידע".

41. הואיל והרשות לא חזרה על הטענה בדבר החריג הקבוע בסעיף 14(א)(8) לחוק חופש המידע, אין צורך להרחיב את הדיון בהוראה זו. די בכך שאציין כי סמכות החקירה של תאונה ימית מצויה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

בתקנות 99-100 לתקנות הנמלים (בטיחות השיט), התשמ"ג - 1982. תכלית החקירה על פי התקנות היא לברר את נסיבות התאונה הימית, על מנת להפיק לקחים, ולמנוע תאונות עתידיות. החקירה לא מיועדת לברר האם נעברו עבירות והחוקר אינו עוסק בהמלצות אישיות כנגד המעורבים. תפקיד החוקר, כאמור בתקנה 101(ב)(3), היא לברר את העובדות, להגיע למסקנות בדבר הסיבות לתאונה ולגבש המלצות [...] לתיקון ליקויים ופגמים שגילה בקשר לתאונה והאמצעים שיש לנקוט בהם למנוע תאונות דומות בעתיד".

42. עוד אזכיר כי על פי ההלכה, כפי שצוינה לעיל, גם בחקירה החוסה תחת הוראות סעיף 14(א)(8) לחוק חופש המידע, רשאי בית המשפט להורות על מסירת המידע למבקש מידע פרטי בעניין הנוגע לו באופן אישי.

43. הרשות טוענת כי אין חובה למסור את המידע שנאסף שכן שמירת המידע נועדה להבטיח שיתוף פעולה בעתיד עם חקירות של תאונות ימיות, ועל מנת שלא לשבש את התפקוד התקין של הרשות. אין בטיעוני הרשות כל הסבר מדוע מסירת המידע תשבש את פעילות הרשות או תרתיע מפני שיתוף פעולה בכל הנוגע לתמלילי השיחות עם מרכז התיאום או עדויות עובדי מרכז התיאום. השיחות שהוקלטו ותומללו הן שיחות שהתקיימו בזמן אמת במהלך האירוע. השיחות נערכו במהלך האירוע כחלק מפעולת התיאום ועל מנת לסייע לאנייה שנקלעה למצוקה. שיחות שכאלו מוקלטות באופן שוטף ללא קשר לחקירה קיימת או עתידית ואין כל חשש שמא צוותי אנייה ימנעו מיצירת קשר עם הנמל וגורמי הנמל בשל גילוי התמלילים.

אין גם כל חשש שמא מסירת המידע תפגע בחקירה, תפגע במסירת מידע בעתיד או תשבש את עבודת הרשות. להיפך, מסירת מלוא המידע על תאונה ימית, עשויה לסייע לצוותי אניות ללמוד את נסיבות התאונה וכיצד להתמודד עם מצבים שכאלו בעתיד.

44. גם עיון בעדויות של מפעילי מרכז התיאום אינו צפוי לפגוע בדרך כלשהי בחקירת אירועים עתידיים או לשבש מסירת מידע וכדומה. מדובר במפעילי מרכז התיאום העסוקים באופן רגיל בשמירה על קשר עם אניות המגיעות לנמל. העדויות מפרטות את פעילות המרכז בעת האירוע, דהיינו את פעילות הרשות המינהלית שהייתה בקשר עם האנייה, ולא הוסבר מהו החשש במסירת עדויות אלו לעיון העותרים.

45. הטענה המרכזית שהעלתה הרשות היא כי מסירת המידע עלולה לפגוע בצדדים שלישיים, והכוונה לאנשי צוות האנייה. נטען כי המשיבה פנתה לסוכן האנייה כדי שיעביר את הבקשה למידע לצוות האנייה, כנדרש על פי סעיף 13(א) לחוק חופש המידע. מאחר שמדובר באנשי צוות זרים, לא ניתן היה לאתרם ולשמוע את עמדתם, ועל כן מתנגדת הרשות למסירת התמלילים. אין בתשובה התייחסות לשאלה האם התבקשה עמדתם של מפעילי מרכז התיאום.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

46. סעיף 13(א) לחוק חופש המידע מורה כי לא יימסר מידע "הכולל פרטים על אודות צד שלישי, אשר מסירתם עלולה לפגוע בצד השלישי" אלא לאחר שהרשות אפשרה לצד השלישי למסור עמדתו. ניתן לראות כי על מנת להתנות את מסירת המידע בפניה לקבלת עמדת הצד השלישי נדרשים שני תנאים; המידע כולל פרטים אודות הצד השלישי; מסירת המידע עלולה לפגוע בצד השלישי (ראו ע"מ 49/16 הנ"ל, פסקה 14).

47. עיון בתמלילי השיחות שהוגשו לעיוני מגלה כי פרטים אישיים אודות צוות האנייה כלל לא נזכרו בהם, אלא צוות האנייה מציג עצמו על פי שם האנייה. יתרה מזו, אין כל הסבר מדוע מסירת התמלילים עלולה לפגוע בצוות האנייה. אנשי הצוות אינם נתבעים והעותרים אף הגישו הצהרה כי אין בכוונתם לתבוע את אנשי הצוות.

48. גם בעלת האנייה אינה מפרטת מדוע מסירת המידע עלולה לפגוע באנשי הצוות או בה עצמה. בהעדר חשש למסירת פרטים אודות אנשי הצוות או בפגיעה כלשהי באנשי הצוות, לא מוטלת על הרשות כל חובה לברר את עמדת הצד השלישי ולהודיע לו על מסירת המידע. בהתאם אין גם כל צורך שבית המשפט יבקש את עמדת צוות האנייה בהתאם להוראות סעיף 17(ג) לחוק חופש המידע.

49. אעיר בהערת אגב כי התעוררה מחלוקת מהי מידת הוודאות בפגיעה הנדרשת כדי לקבוע שמסירת המידע עלולה לפגוע בצד השלישי (השווה י' זמיר הנ"ל, עמ' 1255-1256). סוגיה זו תתעורר רק אם קיים חשש לפגיעה במידה כזו המצדיקה מתן הודעה לצד השלישי. דומני, כי כאשר האפשרות לפגיעה בצד השלישי היא רחוקה, וכי סביר יותר להניח שלא תגרם כל פגיעה, אין הכרח לחייב את הרשות המינהלית לבקש את עמדתו של הצד השלישי, או את בית המשפט הדן בעתירה להורות לה לעשות כן.

50. עוד אדגיש כי השאלה האם נדרשת פנייה לצד השלישי אם לאו, מושפעת גם מתכלית החוק ומהאינטרסים המנוגדים שיש לאזן ביניהם. כאשר המידע המבוקש נוגע לעניינו האישי של מבקש המידע, תהא הנטייה לאפשר את הגילוי, אלא אם צפויה פגיעה ממשית בצד השלישי שפגיעתה עולה על הנזק שיגרם למבקש מאי-גילוי המידע.

51. עוד אעיר כי עמדת הרשות ולפיה יש לבקש את עמדת אנשי הצוות שאינם ידועים ושמקום הימצאם אינו ידוע, משמעה למעשה נעילת הדלת בפני העותרים. מאחר שאין כל דרך מעשית לאתר את אנשי הצוות, משמעות הדרישה לקבלת עמדתם היא דחיית הבקשה ללא כל עריכת איזון בין הזכויות. ברי שלא זו הייתה תכלית ההוראה והקשיים בקבלת עמדת הצד השלישי צריכים להילקח בחשבון (ראו והשוו דברי השופטת ד' ברק ארז בע"מ 2975/15 הוצאת עיתון הארץ נ' משרד החוץ ((6/6/2016)).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 19-03-67484 HDI GLOBAL ANTWERP ואח' נ' מדינת ישראל ואח'

52. עיינתי גם בעדויות שנגבו ממפעילי המרכז לתיאום. לכאורה גם בעדויות אלו אין משום מסירת פרטים אישיים על אודות המפעילים או מסירת מידע שעלול לפגוע בהם. עם זאת, מאחר שאין כל קושי למסור להם הודעה בטרם הכרעה בבקשת הגילוי, ועל מנת להסיר כל חשש, ניתן לפנות אליהם גם כעת.

סוף דבר

53. לאור כל האמור, אני מורה למשיבה 1 - רשות הספנות, למסור לעותרים את תמלילי השיחות עם מרכז התיאום (RCC) במועד האירוע כפי שצוינו בסעיף 16 לרשימת הנספחים לדו"ח החקירה. כמו כן, אני מורה לרשות להעביר למוסרי העדויות, עובדי מרכז התיאום המוזכרים בסעיף 15 לרשימת הנספחים לדו"ח החקירה, הודעה בדבר הכוונה להעביר את העדויות לעותרים. ככל שתוגש התנגדות, תוך 10 ימים ממסירת ההודעה, תובאנה הטענות לעיוני. ככל שלא תובא כל התנגדות במועד, ניתן יהיה למסור גם את טופסי גביית העדויות לעותרים.

התיק יובא אליי לתזכורת ביום 10/6/2020.

אני מחייב את המשיבות 1 ו-2 לשלם לעותרים הוצאות העתירה בסך של 7,500 ₪ כל אחת.

ניתן היום, כ"ג אייר תש"פ, 17 מאי 2020, בהעדר הצדדים.

רון סוקול, סגן נשיא

